

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy w Pawilonie Polskim na 57 Międzynarodowej Wystawie
Sztuki w Wenecji 2017.

Artysta: Roch Forowicz

Tytuł: Twierdza

Kuratorka: Katarzyna Boratyn

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

LRAD (ang. Long Range Acoustic Device – urządzenie dźwiękowe dalekiego zasięgu) to narzędzie, służące do pacyfikacji tłumu przez siły dyscyplinarne. Jego działanie opiera się na emisji ukierunkowanej fali dźwiękowej o wysokiej częstotliwości i głośności. Początkowo urządzenie miało być używane na okrętach w celu ochrony przed atakami piratów, ale okazało się, że może być również używane do rozpraszania zgromadzeń przez policję. Jego użycie od początku budziło kontrowersje, ponieważ wiąże się z natężeniem dźwięku, mogącym prowadzić do uszkodzenia słuchu. W grudniu 2010 roku wersja LRAD-500X została zakupiona przez Komendę Główną Policji dla Oddziału Prewencji w Warszawie. Jednak Ustawa z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej nie wspomina o systemie LRAD. Dlatego urządzenie ostatecznie nie zostało dopuszczone do użytku.

Bardzo zorientowana fala akustyczna LRAD powoduje, że narażona na jej działanie osoba, początkowo odczuwa silny hałas. Z każdym kolejnym krokiem w kierunku źródła dźwięku funkcjonowanie zmysłów, w szczególności słuchu, jest coraz bardziej utrudnione. Ostatecznie zdolności motoryczne osoby poddanej działaniu LRAD, zostają zablokowane pod wpływem ogłuszającego sygnału. Ofiara znajduje się w sytuacji odhumanizowania, w której człowiek zostaje zredukowany do binarnego pojęcia zagrożenia, pozbawiony swojej złożoności i sprowadzony do widma potencjalnego niebezpieczeństwa. Niewidoczną konsekwencją tego aktu dominacji jest jego arbitralność, która nie zawsze jest zrozumiała z innej perspektywy niż poprzez własne doświadczenie.

Działko akustyczne zostanie przez Rocha Forowicza wykorzystane do stworzenia nieprzenikalnej bariery dźwiękowej. Emitowanym dźwiękiem nie będzie typowy dla tego narzędzia sygnał wysokotonowy lecz szum fal morskich. Dźwięk, który w ostatnim czasie nabrał nowego znaczenia, wywołanego obrazami, jakie dominowały media masowe przez kilkanaście ostatnich miesięcy: stłoczeni na pontonach ludzie, usiłujący przedostać się do Europy. Morze to dla nich droga do lepszego świata i równocześnie stanowiąca śmiertelne zagrożenie bariera. Widzowie odwiedzający polski pawilon zostaną postawieni w niekomfortowej, ale wyjątkowej sytuacji percepcyjnej, w której zmysły odbiorcy są narażone na intensywne doznania: dezorientacji, bezwładności, bezsilności i poczucia braku gwarancji podstawowych praw. Dzięki retoryce odwołującej się do tego, co powszechne, możliwa stanie się refleksja nad kierunkami dominacji i zderzeniem pojęć „człowiek” i „nielegalny”.

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

/WERSJA SKRÓCONA/

Projekt Rocha Forowicza polega na wykorzystaniu policyjnego urządzenia LRAD (ang. Long Range Acoustic Device – urządzenie dźwiękowe dalekiego zasięgu), służącego do pacyfikacji tłumu. Urządzenie jest w posiadaniu polskiej policji, jednak ze względu na regulacje prawne nie może być przez nią używane. Mimo to artysta był świadkiem zastosowania urządzenia w trakcie jednej z demonstracji w Warszawie. Zwrócenie uwagi Rocha Forowicza na działko akustyczne wynika jego z dotychczasowych zainteresowań mechanizmami panoptycznymi i jego działalnością hacktywistyczną w zakresie systemów kontroli.

Działko akustyczne zostanie w projekcie wykorzystane do wytworzenia nieprzenikalnej bariery dźwiękowej. Widzowie, odwiedzający Polski Pawilon, zostaną postawieni w niekomfortowej ale wyjątkowej sytuacji percepcyjnej: obezwładniającej i dezorientującej. Działko uniemożliwi im dostanie się do wnętrza Pawilonu.

Projekt zakłada zakup urządzenia LRAD-500X, zamontowanie go na stalowym stojaku (120 cm) z wbudowanym elektrycznym systemem obrotowym (zakres obrotów: 70 stopni) i ustawienie u szczytu schodów przed wejściem do pawilonu (na betonowym podeście 65 cm x 85 cm x 160 cm). Drzwi zewnętrzne pawilonu pozostaną otwarte. Pawilon wewnątrz pozostanie pusty. Uruchomienie głośnika nastąpi poprzez ruch zwiedzających (system detekcji ruchu). Moc dźwięku będzie wzrastała stopniowo przez 10 sekund. Po uruchomieniu działka ukierunkowany strumień dźwięku zacznie „penetrować” przestrzeń przed wejściem do pawilonu, a jego głośniki wycelowane w zwiedzających. LRAD skierowany będzie w dół (około 10 stopni), tak aby wiązka dźwięku wycelowana była w ziemię, co ograniczy rozprzestrzenianie się fali dźwiękowej.

Emitowanym dźwiękiem będzie szum morza – zostanie nagrany wcześniej w rejonie najsilniejszego napływu uchodźców trwającego kryzysu i odpowiednio przygotowany do emisji za pomocą LRAD we współpracy z profesjonalnym dźwiękowcem.

Głośność używanego podczas ekspozycji LRAD'a będzie ustawiona w taki sposób, by wywołać niekomfortowe doznanie w odległości 4 metrów od wejścia do pawilonu. To ekstremalne doświadczenie percepcyjne jest kluczowym elementem projektu. Nadaje ono i zarazem pozwala na odczytanie faktycznego kontekstu realizacji. Instalacja będzie tak skalibrowana, by nie narażać zdrowia zwiedzających. Konsultacje akustyczne: dr. Barbara Okoń-Makowska, dr. inż. Tadeusz Fidecki (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie).

Wystawie towarzyszyć będzie dwujęzyczny katalog, zawierający teksty poświęcone współczesnym relacjom władzy i technologii, kryzysowi demokracji i kryzysowi uchodźczemu.